

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Calendario Gregoriano Disputatio Apologetica

Busaeus, Johannes
Roest, Petrus

Mogvntiæ, Anno 1585

Paschæ obseruationem non esse adiaphoram vel liberam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43749

LXXXVIII. Vel certè quod vſitata phraſi ſcripturarum traditiones vel mandata hominum, dici ſolent mandata friuola, inania, pernicioſa, pugnantia, cum diuinis mandatis, à ſolo homine nata; qualia erant Phariſæorum, quæ non ſemel apud D. Matthæum Chriſtus inſectatur, vti expoſuit B. Irenæus.

LXXXIX. Domini vero mandata non modo ea dicuntur, quæ immediatè à Deo, ſed etiam, quæ immediatè ab hominibus Deo inſpirante profecta ſunt, quale erat mandatum Apoſtolorum de obſeruatione legalium, de quo antè diximus. Nam *Act 15.* illud Spiritui Sancto & ſibi aſcribunt. *Viſum eſt*, inquiunt, *Spiritui Sancto & nobis.* Atque huc pertinet ſententia illa generalis *Rom. 13.* B. Pauli in epiſt. ad Romanos. *Qui poteſtati*, id eſt, humanæ legibusque humanis, *reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit.*

X C. Cui hæc pauca exempla ex latiffimo ſcripturarum campo delibata ſatis non ſunt ad Eccleſiaſticarum legum patrociniũ, iſtantum oculos conuertat in Sacrorum Conciliorum celeberrimorum, veterum Pontificum Romanorum, Eccleſiarum Particularium leges quam plurimas, antiquiſſimas, grauiſſimas, & non ambiget amplius inde ab initijs Chriſtiane religionis multos ritus adiaphoros, & ſæpe numero cum appoſitione maxima pœnæ in tranſgreſſores, lege indictos & mandatos fuiſſe.

X C I. Nobis id tantum ex officio incumbit, ne hic totam de poteſtate Eccleſiaſtica diſputationem inuehere velle videamur, oſtendere accuratius liberam non fuiſſe vel eſſe feſti Paſchalis, ieiuniorum omnium, celebrationis cœnæ dominicæ in pane azymo, vti fruſtra hic contendit aduerſarius obſeruationes,

*Paſchæ obſeruationem non eſſe adiaphoram
vel liberam.*

X C II. Etenim inde à Concilij Nicani primi temporibus certo die, hoc eſt. Dominica poſt XIII. lunam Æquinoctio proximam toto orbe Paſcha celebratum fuiſſe, eumque ritum

liberum

Athan. in ep. de Syn. Epip. ber. 70. liberum non fuisse, manifestissimè solidissimeque demonstratur ex eo solo, quod B. Athanasius palam asserat è duabustantibus impensis coactæ Nicænæ synodi, vnâ hanc primariam fuisse, vt dissimilitudo in celebrando Paschatis festo tolleretur, Et B. Epiphanius duo in Constantino Cæsare valde prædicat, quod Arij dogma euerterit, & dissensionem ex quæstione Paschatis ortam sustulerit.

lib. 3. de vita Const. c. 17. Theod. lib. 1. hist. Eccle. c. 10 XCIII. Ipse quoq; Constantinus apud Eusebium Cæsariensem in epistola ad omnes Ecclesias prolixè refert Concilij Patres tribus fere de causis adductos, vt Occidentalis & Romanæ Ecclesiæ ritum in celebrando Paschate deinceps sequendū esse arbitrentur. Vna, quod valdè indecorum & à pietate Christiana alienū videbatur, nos, qui vnū Deum colimus, vnus corporis Ecclesiæ membra sumus, vnâ fidem vnumq; baptisma profiteremur, quosq; Apostolus hortatur, vt idem sentiamus omnes & sapiamus, in anniuersario nostræ liberationis die, festo omnium celeberrimo colendo & recolendo discrepare. Altera quod absurdissimū esset Christianos in tanta celebritate Iudæorum, qui nefaria Christi cæde manus suas contaminassent, consuetudinem imitari. Tertia, quod tres maioris orbis partes ritum Romanum hæcenus secutæ fuissent.

XCIII. Quæ si vera sunt, vti sunt verissima, falsissimum est, quod asserit disputator noster Paschæ diem & semper fuisse & adhuc esse adiaphorum & liberum, ac liberum quidem esse eum celebrare more Iudaico, vel vt ipse loquitur, ea die qua Christus celebrauit Mosaicum Pascha, cum Patres Concilij Nicæni id in primis cauerint in constituendo certo die Paschatis, nequicquam cum Iudæis commune haberemus. Quod ex grauissima oratione Constantini aduersarius facile discere potuisset, si animū aduertisset.

XCIV. Ac primum quidem, inquit, indignum planè videbatur, vt ritum & consuetudinem imitantes Iudæorum istud festum sanctissimum ageremus. Nihil igitur sit nobis commune cum Iudæorum turba, omnium odiosa maximè, aliam enim viam quam insistamus à Seruatore didicimus.

dicimus. Est enim verè absurdissimum, vt illi insolenter se iactent nos absq; ipsorum disciplinae subsidio istas res nullo modo posse obseruare.

XCVI. Et infra, Ex his item illud potest intelligi, nefas esse vti in tanto & tam solenni religionis nostræ festo regnaret dissensio. Vnum enim libertatis nostræ diem festum, hoc est sanctissimæ passionis, Seruator noster nobis tradidit, vnamq; Ecclesiam Catholicam esse voluit. Vestra igitur sanctitatis prudentia accurate consideret, quam indecorum sit, vt iisdem diebus alij ieiunijs vacent, alij agitent ieiunia: ac post dies Paschatis alij in festis & animorum remissione versentur, alij præscriptis ieiunijs se dedant. Quapropter istud rectius instituendum est, & ad vnam normam redigendum: hoc enim diuina prouidentia vult. Hæc ille.

XCVII. Easdem causas S. Patres, Ambrosius, Damasus, Epiphanius, Augustinus, Leo Magnus, & alij non modo repetuerunt, verum etiam diserte scripserunt, lege, quam sine graui peccato violare non licuerit, ritum illum Pascha celebrandi omnibus Christianis imperatum fuisse. Domini fratres, inquit Ambrosius in epistola ad Episcopos per Æmyliam constitutos, eo vsq; à vero nos deuiare non conuenit, nec vago ingenio discrepare, vt quadam necessitas celebritatis huius omnibus sit imposta Christianis. Et rursus. Vnde hæc lex Paschæ nobis seruanda est, vt non quartam decimam obseruemus in die Resurrectionis, sed in die magis Passionis, aut certè alijs proximis superioribus diebus.

XCVIII. Non leuiter delinquitur, inquit B. Leo in epistola ad Martianum Augustum, si in principio sacramenti veritas, & vnitas ab vniuersali Ecclesia non tenetur. epist. 64.

XCIX. Augustinus vero cum de mysterijs huius obseruationis Paschalis à Nicænis Patribus decretæ prolixè disputasset, (in qua nullum mysterium, vel sacramentum hic agnoscit Aduersarius) hanc protulit sententiam. Hoc ex autoritate Diuinarum scripturarum in vniuersa Ecclesia, quæ toto orbe diffunditur, consensione per annum Pascha celebratur. In magno vtiq; sicut iam intelligis, Sacramento, & in scripturis quidem veteribus ad agendum Paschanon est præceptum tempus, nisi ex mense nouorum, à luna de-

cima quarta vsque ad vigesimam primam: ex Euangelio tamen, quia iam manifestum est, quo etiam die Dominus crucifixus sit, & in sepulcro fuerit, & resurrexerit, adiuncta est etiam ipsorum dierum obseruatio per Patrum concilia, & orbi vniuerso Christiano persuasum est, eo modo Pascha celebrari OPORTERE.

lib. 3. de vita
Constant. c. 19.

C. Eusebius quoque Cæsariensis testatur à Cæsare Constantino missum esse cum autoritate edictum ad singulas Pro- uincias, ut vno, eodemque die Paschatis festum celebrarent.

CI. Imo ipse Constantinus in epistola sæpè citata hortatur omnes Ecclesias, ut libentibus animis decretum synodi Nicæ- næ, tanquam domum Dei, & mandatum reuera cœlitus de- missum amplexentur. *Nam quicquid inquit, in sanctis Episcopo- rum Concilijs decernitur, id vniuersum debet Diuinæ voluntati at- tribui.*

CII. Synodus Antiochena verò canone primo testatur pœ- na Excommunicationis, multatos, qui Nicæno decreto non ob- secundassent.

lib. 6. hist. c. 10.

CIII. Certè B. Ioannes Chrysostomus, authore Socrate, illis, qui suo tempore festum Paschatis decimo quarto die mensis pri- mi celebrandum esse, neglecto decreto Nicæno, censebant, mul- tas Ecclesias ademit.

CIII. Illud ergo extra aleam disputationis est, post Con- cilij Nicæni constitutionem non fuisse liberam cærimoniam fe- sti Paschatis: nunc porrò demonstremus, nec ante Concilij illi- us tempora vsquequaquæ liberam fuisse.

CV. Nam cum SEVERO Imperatore, & B. Victore Pontifice Romano, mos iam tum in omni ferè Ecclesia receptis- simus die dominico Pascha celebrandi propter Asiaticos in con- trouersiam vocatus esset, mox Romæ, in Palæstina, Ponto, Achaica, Gallia, alijsq; prouincijs & locis propè infinitis, Con- cilia, & Conuentus Episcoporum in vnum coacti sunt, in quibus omnes, ut habet Cæsariensis Eusebius, vna sententia, decretum Ecclesiasticum, nempe ut non alio die aliquando, quàm Dominico myste- rium Dominicæ Resurrectionis à mortuis celebraretur, & ut in hoc solo
ieiunio-

ieiuniorum, quæ circiter Pascha fieri solent, finem faceremus, per literas ad omnes Ecclesias scriptas ratum fecerunt. Hæc ille.

CVI. Victoris quoque Pontificis & Martyris eadem de re decretum exstat in hæc verba. *Celebritatem sancti Paschæ die Do-* *epi. 1. ad The-*
minica agi debere & Prædecessores nostri iam statuerunt, & nos illud vo- *oph. epis. A-*
bis eadem die celebrari solenniter mandamus, quia non decet, vt membra *lexand. De cõ-*
à capite discrepent, nec contraria gerant. *secrat. d. 3. c.*

CVII. Ex qua B. Victoris oratione, illud quoque cognoscitur, constitutionem illam Paschalem ipso multò antiquiorem fuisse, utpote ab antecessoribus eius Eleuthero, Sotère, Aniceto, Pio, alijsque obseruatam, profectamque. *celebritatem.*

CVIII. Damasus certè Papa autor est, imperante Antonio Pio, sub Episcopatu Pij Primi, Hermam Pij fratrem librum *Dam. in lib.*
scripsisse, in quo mandatum continetur, quod ei Angelus Domini præceperit, cum ad eum veniret in habitu Pastoris, ut sanctum Pascha die Dominica celebraretur. *Pontificali.*

CIX. Et exstat in epistola prima Pij Papæ ad vniuersos fideles decretum huiusmodi. *Cæterum nosse vos volumus, quod Pascha Domini, die Dominica annuis solennitatibus sit celebrandum. Istitis ergo temporibus Hermes Doctor fidei & scripturarum effulsit inter nos. Et licet nos idem Pascha prædicta die celebremus, quia tamen quidam inde dubitarunt, ad corroborandas animas eorum, eidem Hermæ Angelus Domini in habitu Pastoris apparuit, & præcepit ei, vt Pascha die Dominico ab omnibus celebraretur. Vnde & vos Apostolica authoritate instruimus omnes eadem seruare debere, quia & nos eadem seruamus, nec debetis à capite quoquo modo dissidere.* *De consec. d. 3. c. Nosse vos.*

CX. Quod si longius proficiscamur, inueniemus quoque ipsorum Apostolorum de hoc ritu Paschatis constitutiones. Nam ea non Apostolorum septimus sic habet. *Si quis Episcopus, vel Præbyter, vel Diaconus sacri Paschæ, diem ante vernum æquinocetium cum Iudæis celebrauerit, deponatur.*

CXI. Clemens quoque Romanus ex sententia Apostolorum ita loquitur. *Oportet ergo vos fratres qui pretioso sanguine Christi redempti estis dies Paschæ accurate, & cum omni diligentia celebrare post æquinocetium, cauentes, ne cum Iudæis festum agamus. Nul-* *lib. 5. constit. Apost. c. 18.*
la enim

lib. 1. c. 6.

la enim nunc est nobis cum eis societas. Quo respexisse videtur Rufinus, cum in historia sua Ecclesiastica scripsit, Nicæni Concilij Patres de obseruatione Paschæ antiquum Canonem per quem nulla de reliquo varietas oriretur, Ecclesijs tradidisse.

CXII. Neque defunt sancti Patres qui hunc ritum numerent inter Apostolicas traditiones. Nam B. Cyrillus Alexandrinus in 39. homilijs, quas *εὐαγγελικὰς* vocauit à denunciatione festi Paschæ, Pascha celebrandum dicit, nunc secundum consuetudinem Apostolicam, nunc secundum Apostolicam vel Euangelicam traditionem. Athanasius vero in epistola de synodis Arimini & Seleuciæ, ex modo, quo Concilium Nicænum decreuit Pascha celebrandum, probat ritum illum pro Apostolica traditione habitum fuisse.

lib. 5. Eccl. hist.
6. 22. 25.

CXIII. Cum quo conuenit, quod post habitum Concilium ad Ecclesias Constantinus Augustus scripsit, inde à prima Passionis Dominica die, ritum illum tanquam veriolem & synceriolem obseruatum fuisse, & quod Eusebius non dubitauit asserere omnes totius orbis Ecclesias, præter Asiaticas, consuetudinem eandem ex Apostolica traditione ad tempora vsque Victoris continuatam tenuisse. Episcopos quoque in synodo Palaestina congregatos in decreto suo de Paschatis traditione ex Apostolorum successione gradatim ad eos deducta per multa differuisse.

2. epist. ad Cor.
6. 16.

CXIII. Nec ab hoc dogmate longè abludit tum factum, tum Doctrina Apostoli Pauli: factum quidem, quia B. Lucas Act. 20. scribit eum aliquando festinasse, si possibile esset, vt diem Pentecostes faceret Hierosolymis, & in priore epist. ad Corinthios ait, *se per mansurum Ephesi vsque ad Pentecosten*. Vnde non obscure consequitur, certam & vni formem tum fuisse obseruationem Pentecostes, ac proinde etiam temporis Paschalis. Quam enim, inquit B. Epiphanius contra Aërium, Pentecosten celebrabat, si non & Pascha celebrabat? Ideo enim Pentecostes dicitur, quia inter festum Resurrectionis Christi & missionem Spiritus sancti, quinquaginta dies intercedunt.

Quod

CXV. Quod si contendas cum B. Chrysoftomo priorem locum de Iudaica potius quam Christiana Pentecoste exponendum esse; posterior tamen de Christiano potius cum Epiphanio, commodiusque intelligitur, cum neque potuerit extra Hierosolymam Sacrificium fieri neque Pentecoste secundum legem Leuiticam sine Sacrificio celebrari.

CXVI. Doctrina vero Pauli expressa est in epistola ad Colossenses his verbis. *Nemo ergo vos iudicet in cibo, aut potu, aut in parte diei festi.* In parte enim diei festi is propriè iudicatur, qui festum Paschæ eo die agit, quo egerunt Iudæi, vti eum locum Pius Apostolicus in ep. sua decretali intellexisse videtur, & hic intellexit Tubingensis. Col. 2.
Thes. 173.

CXVII. Ergo certum & indubitatum est, ritum Paschatis ex Apostolica traditione manuisse. Quoniam vero hæc traditio ignota fuit quibusdam Orientalibus Ecclesijs, aliam contrariam sed commentitiam traditionem prætendentibus à B. Ioanne Euangelista, & Philippo Apostolo acceptam, ingens mox controversia excitata est de Paschate; quam cum Romani Pontifices hortationibus suis & decretis grauissimis componere omni ex parte non possent. Oecumenico Nicæno Concilio tandem opus fuit, vt communitotius orbis sententia omnibus persuaderetur non Asiaticorum, sed Romanorum, & præcipuarum totius orbis Ecclesiarum consuetudinem esse Apostolicæ traditioni consentaneam. Eusl. 1.3. de vita Const.

CXVIII. Hæc omnia si Disputator cum suis asseclis accuratè expendere voluisset, non tam leuiter, & imperitè effutiuisset certum diem Paschatis ab Apostolis nec institutum nec mandatum, sed nec ante Nicænum conuentum alicubi constitutum fuisse.

CXIX. Sed nunc audiamus, quemadmodum Tubingensis prober, liberam esse debere festorum obseruationem. B. Paulus inquit, reprehendit Galatas, *quod dies obseruarent & menses & tempora & annos,* & in historia tripartita à Socrate dicitur, *Mentem Apostolorum non fuisse de diebus sancire festiuitatum, sed conuersationem re- etiam & Deipradicare culturam.* Gal. 4.
Lib. 9. c. 38.

CXX. Quod argumentum à Chemnitio quoque in examine
F obiectum

Chem. 4. p. de obiectum non aliunde, quàm ex Hæreticorum Nouatianorum
festis. schola profectum est: Nam & Nouatiani Angari Bithyniæ pu-
blica coacta Synodo decreuerunt liberam & indifferentem re-
linquendam esse obseruationem Paschatis, & Socrates, vt No-
uatianus, loco à Tubingensi citato, obiectas sententias Pauli ed
Trip. l. 9. c. 37 de Paschæ, festorumque celebratibus, de ieiunandi ritu & alijs
Socr. lib. 5. c. tulisse, quod cum omni antiquitate pugnare & hætenus ostendā-
20. 21. mus, ac porro ostendemus.

*Quo sensu B. Paulus in vitio posuerit Obseruatio-
tionem dierum, mensium, anno-
rum.*

Gen. 1.

CXXI. Apostoli verbis non omnes reprehendi dierum, & temporum obseruationes certum est, nisi decretum antiquum Dei, vt luminaria cæli sint nobis *in signa & tempora, & dies, & annos*, rescindamus; nisi Astronomiam omnem, Ephemerides, Prognostica, omnemque vitæ humanæ consuetudinem, quæ sine obseruatione temporum consistere non potest, è medio tollamus.

*Ep. 119. ad Iu-
liar. 6. 7.*

Gen. 1.

CXXII. Non arbitretur quisquam sapiens, inquit B. Augustinus ad Ianuarium, obseruatores temporum reprehendendos, qui dicunt, *Non proficiscar hodie, quia tempestas exorta est, aut non nauigem, quia adhuc sunt hybernæ reliquiæ: aut tempus seminandi est, quia imbribus autumnalibus terra satiata est: vel si qui forte alij naturales effectus circa motum aëris & humoris ad variendas temporum qualitates in syderum ordinatissima conuersione notati sunt, de quibus dictum est, cum conderentur: Et sunt in signis & temporibus, & diebus & in annis.*

CXXIII. Sicut vero in vita ciuili, sic nec in spiritali, & Ecclesiastica omnes potest condemnari temporum obseruatio,
non